

2.10.2008

Dnro 1369/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ASIANOMISTAJAN INFORMOINTI ESITUTKINNASSA

1

KANTELU

Kantelija arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehelle 15.4.2008 osoittamassaan kirjeessä X:n ja Y:n kihlakunnan poliisiviranomaisia omaisuusrikosta koskevan esitutkinnan toimittamista koskevassa asiassa. Kantelijan mukaan esitutkintaa ei suoritettu ilman aiheetonta viivästystä, minkä johdosta häneltä anastettua omaisuutta jäi kateisiin.

Kantelija katsoo, että esitutkinta hänen asiassaan oli hidasta, puutteellista ja vähättelevää. Lisäksi hän katsoi, että hänelle oli valehdeltu tutkinnasta.

3

RATKAISU

3.1

Kantelijan näkemys tapahtumista

Kantelija kertoi, että hänen vapaa-ajan asunnolleen oli murtauduttu 27.12.2007 kello 17–20.30 välisenä aikana. Asunnosta oli anastettu omaisuutta, mm. kannettava tietokone. Kantelija oli saapunut asunnolleen samana iltana ja havaittuaan tapahtuman, hän oli soittanut yleiseen hätänumeroon sekä naapurilleen, joka oli kertonut erään entuudestaan tuntemansa Y:n kaupungissa asuvan mieshenkilön ajaneen lähialueella n. kello 18 aikaan ojaan autollaan. Miehen sukulaisilla on vapaa-ajanasunto tapahtumapaikkakunnalla. Kyseinen mieshenkilö on uhkaillut kantelijaa aikaisemmin mm. uhaten tappaa hänet. Syynä uhkauksiin oli se, ettei kantelija enää halunnut kyseisen miehen tekemän lumenaurausta vapaa-ajan asunnollaan, koska miehen perimä maksu siitä oli niin korkea. Riita oli syntynyt noin 10 vuotta aiemmin. Miehen seurassa ojaanajohetkellä oli ollut toinen, tuntematon mies.

X:n kihlakunnan poliisipartion tultua paikalle noin kello 23.00 aikaan, kantelija oli kertonut poliisille tapahtumasta ja nimennyt rikoksesta epäillyksi edellä mainitun mieshenkilön. Kantelija oli kertonut kyseisen miehen asuvan Y:n kaupungissa ja että kantelijalta anastettu omaisuus siten löytyisi sieltä. Lisäksi kantelija oli esittänyt poliisille asunnolta löytyneitä ajoneuvon jälkiä sekä ojaanajopaikalla löytyneitä ajoneuvonjälkiä. Kantelijan mukaan poliisi oli tapahtumapaikalla todennut jälkien vastaavan toisiaan. Seuraavana päivänä paikalla oli suoritettu tekninen rikostutkinta.

Kantelija oli pyytänyt poliisia kiirehtimään asiaa, jotta häneltä anastettu omaisuus saataisiin takaisin. Poliisi oli kertonut kantelijalle, että X:n poliisilaitos lähettäisi virka-apupyynnön Y:n poliisilaitokselle

asian tutkinnassa. Kantelija oli soittanut 29.12.2007 X:n poliisiin ja tiedustellut, oliko häneltä anastettu omaisuus löytenyt, jolloin hänelle oli kerrottu, että Y:n poliisi selvittää asiaa.

Kantelija oli 1.1.2008 ajanut Y:n poliisilaitokselle tiedustellakseen, oliko anastettua omaisuutta saatu poliisin haltuun. Y:n poliisissa ei ollut tiedetty kantelijan asiasta mitään. Hän soitti 3.1.2008 X:n poliisiin, josta oli edelleen kerrottu Y:n poliisin hoitavan asiaa. Kantelija oli käynyt 6.1.2008 uudelleen Y:n poliisilaitoksella, jossa oli kerrottu, ettei virka-apupyynnöä X:n poliisista ollut saapunut. Hän soitti 7.1.2008 uudelleen X:n poliisiin, jossa kerrottiin Y:n poliisin hoitavan asiaa.

Kantelija havaitsi 11.1.2008 häneltä anastetun tietokoneen olevan kytkeytyneenä Internetiin ja ilmoitti asiasta Y:n poliisille, jonne ei vielä ole saapunut X:n poliisista virka-apupyynnöä. Kantelija soitti X:n poliisille, joka nyt lähetti virka-apupyynnön Y:hyn. Y:n poliisi kuulusteli rikoksesta epäillyksi nimetyn henkilön 12.1.2008 sekä tämän seurassa olleen toisen mieshenkilön 30.1.2008. Lisäksi asiassa suoritettiin kotietsintöjä. Anastettua omaisuutta ei löytenyt.

3.2

Poliisin näkemys tapahtumista

Tapahtumat

Etelä-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa todetaan, että poliisin päivystyskeskusjärjestelmästä ilmenee kantelijan ilmoittaneen 27.12.2007 kello 21.00 aikaan poliisille mökkiinsä kohdistuneesta varkaudesta sekä nimenneen rikoksesta epäillyn henkilön. Poliisipartio oli saapunut tapahtumapaikalle kello 22.16 ja ottanut kuvia pihalla olleista jäljistä. Seuraavana päivänä rikospaikalla oli suoritettu tekninen tutkinta.

Asiasta oli laadittu tutkintailmoitus. Kantelijan epäillyksi nimeämä henkilö oli kuulusteltu virka-aputeitse 12.1.2008 ja hänen seurassaan ollut toinen henkilö oli kuulusteltu rikoksesta epäiltynä 30.1.2008. Esitutkinta oli keskeytetty 10.4.2008.

X:n kihlakunnan poliisilaitoksen selvitys

X:n poliisilaitoksen rikoskomisario A on kertonut kantelun johdosta antamassaan selvityksessä, että hän oli saanut tiedon tapahtuneesta poliisilaitoksen tutkintaryhmän 2 ryhmänjohtajalta. Saamiensa alkutietojen perusteella A oli ilmoittanut hänelle, että A tekisi asiassa kotietsintämääräyksen sekä asiassa pyydettäisiin Y:n poliisilta virka-apua kotietsintöjen ja kuulustelujen suorittamiseksi. Ryhmänjohtajan lähettämä virka-apupyynnö oli kirjattu Y:n poliisiin 11.1.2008.

Virka-apupyynnön toimittaminen Y:n poliisille vasta noin viikkoa myöhemmin kuin määräys kotietsinnästä oli annettu, johtui A:n mukaan lähinnä työvuoroteknisistä syistä. Tutkintaryhmän 2 tutkinnanjohtajan työsuhde oli päättynyt 31.12.2007 ja A oli virallisesti ryhtynyt oman toimensa ohessa hoitamaan kyseisen ryhmän tutkinnanjohtajuutta. A oli tutkinnanjohtajan työvuorossa eri aikaan kuin ryhmän 2 ryhmänjohtaja, jonka vapaapäivät ajoittuivat juuri kyseiselle viikolle. A toteaa poliisin informoineen kantelijaa niiden tietojen perusteella, mitä poliisilla on kullakin hetkellä ollut käytettävissään.

Y:n kihlakunnan poliisilaitoksen selvitys

Y:n poliisilaitoksen rikosylikonstaapeli B on kertonut kantelun johdosta antamassaan selvityksessä, että X:n poliisilaitoksen virka-apupyynnö oli saapunut Y:n poliisiin 11.1.2008. Y:n poliisi oli suorittanut pyydyt toimenpiteet 12.1.2008.

Rikosylikonstaapeli C kertoi selvityksessään, että X:n poliisilaitos oli toimittanut 28.1.2008 kirjallisen pyynnön kuulustella toinen, kantelijan epäillyksi nimeämän henkilön seurassa ollut henkilö rikoksesta epäiltynä ja toimittamaan tarvittaessa kotietsintä sekä suorittamaan teknisiä tutkimuksia. Pyydyt toimenpiteet suoritettiin 30.1.2008 ja asiakirjat toimitettiin Y:n poliisilaitokselle.

Etelä-Suomen lääninhallituksen lausunto

Etelä-Suomen lääninhallituksen poliisiosasto esitti lausunnossaan näkemyksensä, että kantelussa arvostellut poliisilaitokset olivat suorittaneet esitutkintatoimenpiteet ilman aiheetonta viivytystä jammoin esitutkintalain edellyttämin tavoin.

X:n osalta lääninhallituksen poliisiosasto kuitenkin katsoi olosuhteet huomioon ottaen, että asia olisi saattanut olla mahdollista hoitaa myös toisin ja ottaa harkintaan nopeampien tiedonvälitystapojen käyttäminen virka-apua pyydyttäessä, jotta kotietsinnät olisi saatu toimitetuksi joutuisemmin.

3.3

Kannanotto

Suomen perustuslain 21 §:n mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Esitutkintalain 6 §:n mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä.

Esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen 3 §:n mukaan esitutkintaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan tehtävä selkoa asianomistajalle siitä, mihin toimenpiteisiin rikoksesta tehdyn ilmoituksen tai esitutkintaviranomaisen tietoon muuten tulleen rikoksen johdosta ryhdytään.

Kantelijan kertomana ilmenee, että hän on asiassaan joutunut asioimaan kahden eri kihlakunnan poliisilaitoksen välillä. Suurimpana on sasyynä tähän on mielestäni ollut kantelijan oma aktiivisuus asiassaan, mutta yhtenä syynä väistämättä nousee esille myös se, ettei poliisi ole riittävän selkeästi ja ajantasaisesti kyennyt kertomaan kantelijalle, missä vaiheessa hänen asiansa käsittely on, mikä poliisilaitos asiaa osaltaan tutkinnan missäkin vaiheessa hoitaa ja mitä asiassa tullaan tekemään. Tämä on osaltaan johtanut siihen, että kantelija on ymmärrettävästi kokenut, että hänen asiaansa on "palloteltu" poliisilaitokselta toiselle. Tämä on johtanut kantelijan osalta epätydyttävään tilanteeseen. Todettakoon tässä yhteydessä, että poliisin organisaatorakenne, - kuten esimerkiksi kihlakuntajako -, ei saa vaikuttaa kansalaisen oikeuksiin saada tarvitsemiaan palveluita ja tietoa asiansa käsittelystä. Selvitysten valossa on kuitenkin ilmeistä, että poliisin antamat tiedot kantelijalle ovat perustuneet tutkinnan sen hetkisestä tilasta saatuihin tietoihin; Y:n poliisilaitoksella on odotettu X:n poliisilaitoksesta tulevaa virka-apupyynnöä, kun taas X:n poliisilaitoksella virka-apupyynnön lähettämisaikajohdosta ei ole ollut ilmeisesti saatavissa täsmällistä tietoa. Näin ollen kysymys ei ole ollut kantelijan väittämällä tavalla hänelle valehtelemisesta.

Edellä todetun perusteella kuitenkin katson, että kantelija ei ole saanut asiassaan riittävän selkeällä tavalla tietoonsa, minkä kihlakunnan poliisilaitokseen tehtäviin on minäkin aikana kuulunut vastata

esitutkinnan eri vaiheissa suoritettavista toimenpiteistä. Näin ollen kantelija ei mielestäni saanut perustuslain 21 §:ssä edellytetyn hyvän hallinnon vaatimusten mukaisia hallinnon palveluita. Kiinnitän tältä osin kantelijan asiassa viimekätisessä tutkintavastuussa olleen X:n kihlakunnan poliisilaitoksen huomiota tapahtuneeseen sekä hyvän hallintotavan vaatimukseen. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni X:n kihlakunnan poliisipäällikölle.

Mitä tulee sitten asian kestoon siltä osin kun kysymys on virka-apupyynnön lähettämisestä X:n kihlakunnan poliisilaitokselta Y:n kihlakunnan poliisilaitokselle, totean seuraavan.

X:n kihlakunnan poliisilaitos on lähettänyt virka-apupyynnön Y:n kihlakunnan poliisilaitokselle 11.1.2008 eli noin kaksi viikkoa rikoksen tapahtuma-ajan jälkeen. Ottaen huomioon yleisesti tiedossa olevat pitkät esitutkinta-ajat tämänkaltaisissa omaisuusrikoksissa, joissa tekijästä ei ole täyttä varmuutta, näyttää mielestäni siltä, että asian tutkinta ei välttämättä olisi edennyt tapahtunutta juuri nopeammin ilman mainittua virka-apupyynnön lähettämisessä tapahtunutta viivettä.

Todettakoon myös, että näkemykseni mukaan X:n poliisilaitoksen rikoskomisario A:n selvityksestä ilmenevät asian käsittelyn kestoon vaikuttaneet, tässä tapauksessa hyväksyttävänä pitämäni syyt. Näin ollen asiassa ei ole epäiltävissä tapahtuneen aiheetonta viivytystä.

Lääninhallitus on kantelun johdosta antamassaan lausunnossa ottanut kantaa virka-apupyynnön toimittamisen joutuisuuteen. Pidän tässä tapauksessa riittävänä toimenpiteenä yhtyä lääninhallituksen lausunnossa esitettyyn. Muihin toimenpiteisiin kirjoitus ei anna aiheutta.

4

TOIMENPITEET

Kiinnitän X:n kihlakunnan poliisilaitoksen huomiota riittävän selkeään tiedottamiseen asianosaiselle hänen asiaansa koskevista ratkaisuista ja asiassa tehtävistä toimenpiteistä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni X:n kihlakunnan poliisipäällikölle.

Lähetän lisäksi jäljennöksen päätöksestäni tiedoksi Etelä-Suomen lääninhallitukselle sekä Y:n kihlakunnan poliisipäällikölle.